

Шпек А.М.

студент,

Науковий керівник: Яскевич О.К.

кандидат філологічних наук, доцент,

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ ЗООКОМПОНЕНТОМ АНГЛІЙСЬКОЮ ТА НІМЕЦЬКОЮ МОВАМИ

Фразеологізми наділяють мову відповідним відтінком. Їх застосовують в розмовному та художньому стилях, їм властива сталість. На думку філологів, фразеологія почерпнута із народу.

Мовознавець Зубрик А. Р. [3, с. 318] стверджує, що характерною ознакою фразеологізмів є ідіоматичність, це означає, що переклад не повинен бути дослівним. Вислів *to show white feather* перекладається бути боягузом. Буквалізм тут недоречний.

Кожна мова має свої певні ознаки, притаманні лише їй. Проаналізувавши літературні джерела, можна стверджувати, що найхарактернішими з таких ознак є зоофразеологізми.

У фразеологічній системі англійської та української мов виявляють загальні і водночас національно-самобутні компоненти, специфічні для кожної мови. Тотожність багатьох зооморфних фразеологізмів у зіставлених мовах пояснюється існуванням спільного фразеологічного фонду для цих мов, унаслідок чого більша частина фразеологічних одиниць співпадає не тільки за значенням, але й за структурою, хоч ці мови належать до різних груп [4, с. 59].

Фразеологічні одиниці є метафоричними, тому не слід перекладати їх дослівно, тому що вони урізноманітнюють мову. Існують абсолютні та часткові відповідники. Труднощі перекладу полягають у пошуку належного еквівалента [3, с. 317].

Слід враховувати всі аспекти для правильного перекладу і брати до уваги контекстуальне значення. Зберігається авторський стиль передачі цих виразів, в той же час, це буде точний переклад з мовної точки зору [2, с. 18-19].

Фразеологізми наділені експресивною функцією і досить часто перекладач зустрічається з різноманітними труднощами, адже необхідно обрати правильний еквівалент. Переклад може бути контекстуальний, аналогічний, дослівний, описовий.

До першої групи належать фразеологічні одиниці, еквіваленти яких в перекладі співпадають за формою й змістом.

A <i>cat</i> has nine lives	Eine <i>Katze</i> hat sieben Leben	У <i>кішки</i> дев'ять життів
To be <i>dog</i> tired	Müde wie ein <i>Hund</i> sein	Змучений, як <i>собака</i>
The <i>dogs</i> bark, but the caravan goes on	Die <i>Hunde</i> bellen, und die Karawane zieht weiter	<i>Собаки</i> брешуть, а караван іде
To take / seize the <i>bull</i> by the horns	Den <i>Stier</i> bei den Hörnern fassen / packen	Взяти <i>бика</i> за роги
<i>Crocodile</i> tears	<i>Krokodilstränen</i>	<i>Крокодилячі</i> сльози
Poor as a church <i>mouse</i>	Arm wie eine <i>Kirchenmaus</i>	Бідний, як церковна <i>миша</i>
To chatter like a <i>magpie</i>	Schwatzen wie eine <i>Elster</i>	Торохтати, як <i>сорока</i>

Наступна група включає в себе фразеологізми, які співпадають по змісту, але не за образом їхньої основи.

That's where the <i>hen</i> scratches	Da liegt der <i>Hase</i> im Pfeffer	Ось, де <i>собака</i> зарита
To kill two <i>birds</i> with one stone	<i>Zwei Fliegen</i> mit einer Klappe schlagen	Одним пострілом двох <i>зайців</i> вбити
Like a <i>bull</i> in a china shop	Wie ein <i>Elefant</i> im Porzellanladen	Незграбний, як <i>ведмідь</i>
Till the <i>cows</i> come home	Wenn der <i>Hahn</i> Eier legt	Коли рак на <i>горі</i> свисне
An old <i>fox</i> understands a trap	Alte <i>Krähen</i> sind schwer zu fangen	Старого <i>горобця</i> на полові не обдуриш
To make a mountain out of a <i>molehill</i>	Aus einer <i>Mücke</i> einen Elefanten machen	Робити з <i>мухи</i> слона

До третьої групи відносять вирази, до яких застосовують описовий переклад без пошуку еквівалентів.

To lose the <i>sheep</i> for a halfpennyworth of tar	Etwas Wertvolles verlieren	Втратити щось цінне через дріб'язкову економію
To back to one's <i>sheep</i>	Zum Gespräch zurückgehen	Повертатися до теми розмови
To bring ones <i>hogs</i> (<i>pigs</i>) to market	Das Ziel erreichen	Добитися своєї цілі

Ми можемо простежити, що в українській та німецькій мовах відповідники практично рівнозначні одне одному на відміну від англійської.

Необхідним є правильний добір відповідника під час перекладу. Важливою умовою є не перекладати все буквально або ж дослівно і, беручи до уваги співвіднесення в англійській, німецькій та українській мовах, звертати увагу на зміст, форму й образ лексем. Фразеологічні одиниці із зоокомпонентом вживають з метою персоніфікації, тому що деякі зооніми позначають, відповідно, позитивні чи негативні риси характеру людей. Потрібно дотримуватися чіткої класифікації та поділу фразеологічних лексем на три групи, щоб застосовувати належний переклад. Із поданих фразеологічних одиниць простежуємо, що зоокомпоненти включають в кожній з груп комах, птахів, свійських та диких тварин.

Вивчаючи питання зоофразеологізмів, можемо зробити наступні висновки:

- фразеологізми із зоокомпонентом описують відповідні риси характеру чи ознаки;
- при перекладі зоонімів необхідно вживати правильні відповідники;
- фразеологізми перекладають методом аналогії, дескриптивним, або іншими словами, описовим, а також контекстуальним;
- найбільшою помилкою при перекладі є буквалізм;
- у співвіднесенні англійської, німецької та української мов простежуються синонімічні фразеологічні одиниці;
- зооніми описують позитивні і негативні риси характеру, приписані людям;
- фразеологізми характеризуються ідіоматичністю, експресивністю, надають образності та емоційної забарвленості, відповідного лінгвістичного відтінку.

Дослідження фразеологічних зоонімів є досить актуальною темою на сьогоднішній день, оскільки філологи зацікавлені у співвіднесенні цих лексем у системі декількох мов для порівняльної характеристики.

У співвіднесенні трьох мов: англійської, німецької та української абсолютні відповідники у системі англійської та української мов більше співпадають в порівнянні з німецькою. Німецька мова характеризується більшою мовною колоритністю зоонімів у порівнянні з англійською. Оскільки не потрібно враховувати сумарне значення лексем до їх кількості та перекладати кожен з них зокрема, фразеологізми характеризуються образністю, простежуємо із поданих таблиць, що німецькій мові властива наявність різноманітних варіантів фразеологічних зоонімів.

Передача фразеологічних одиниць із зоокомпонентом є досить не простим завданням, адже необхідно чітко усвідомлювати всі аспекти способів їх передачі. Відповідно до розподілу фразеологізмів на перемінні, стійкі метафоричні сполучення, які в свою чергу, відносять до фразеологічних єдностей та ідіоми, ступінь метафоричності не однаковий.

Список використаних джерел:

1. Баранцев К. Т. Англо-український словник / К. Т. Баранцев. – К. : Радянська школа, 1969. – 1052 с.
2. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Р. П. Зорівчак. – Львів : Вища школа, 1983. – 176 с.
3. Зубрик А. Р. Особливості та труднощі перекладу англійських фразеологізмів / А. Р. Зубрик // Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. – 2013. – Випуск 36. – С. 317–318.
4. Салата І. А. Особливості семантичного й прагматичного аспектів зооморфних фразеологізмів в англійській та українській мовах / І. А. Салата // Філологічні студії. – 2010. – Випуск 5. – С. 57–64.
5. Cowie A. P. Oxford Dictionary of English Idioms / A. P. Cowie, R. Mackin R., I. R. McCaig. – Oxford University Press, 1993. – 685 p.
6. Duden Redewendungen / Redaktionelle Bearbeitung Dr. Brigitte Alsleben, Dr. Werner Scholze-Stubenrecht. – Dudenverlag, 2002. – 955 s.